

Teismo praktikos rinkinys

Byla C-435/17

**Argo Kalda Mardi talu
prieš
Pöllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (PRIA)**

(*Tartu Halduskohus* prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Bendra žemės ūkio politika – Tiesioginiai mokėjimai – Reglamentas (EB) Nr. 1306/2013 – 93 ir 94 straipsniai – II priedas – Kompleksinė parama – Agrarinė ir aplinkosaugos būklė – Minimalūs reikalavimai – Valstybės narės vykdomas įgyvendinimas – Pareiga prižiūrėti „kapų paminklus“ – Apimtis“

Santrauka – 2018 m. rugpjūčio 7 d. Teisingumo Teismo (trečioji kolegija) sprendimas

1. *Žemės ūkis – Bendra žemės ūkio politika – Tiesioginės paramos schemas – Bendrosios taisyklės – Minimalūs geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės reikalavimai – Pareiga išsaugoti kraštovaizdžio ypatumus – Nacionalinės teisės aktas, kuriame nustatyta pareiga prižiūrėti akmenimis pažymėtus kapus – Leistinumas*

(*Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1306/2013 93 straipsnio 1 dalis, 94 straipsnis ir II priedas; Tarybos reglamento Nr. 1782/2003 IV priedas*)

2. *Žemės ūkis – Bendra žemės ūkio politika – Tiesioginės paramos schemas – Bendrosios taisyklės – Teisės aktų nustatyti valdymo reikalavimai – Gera agrarinė ir aplinkosaugos būklė – Pareiga laikytis šių reikalavimų – Apimtis – Taikymas visai žemės ūkio valdai*

(*Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1306/2013 72 straipsnio 1 dalies a punktas, 91 straipsnio 1 ir 2 dalys, 93 straipsnio 1 dalis ir 94 straipsnis bei Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1307/2013 4 straipsnio 1 dalies b, c ir e punktai*)

1. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008, 93 straipsnio 1 dalis, 94 straipsnis ir II priedas turi būti aiškinami taip, kad pagal juos valstybei narei nedraudžiama kaip šiame priede numatytos geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės standartą nustatyti reikalavimą išlaikyti akmenimis, kuriuos perkėlus toks standartas būtų pažeistas, pažymėtus kapus ir sumažinti atitinkamos žemės ūkio valdos naudotojui mokėtinas išmokas.

Panašiai, kaip numatyta Reglamento Nr. 1782/2003 IV priedo nuostatose, Reglamento Nr. 1306/2013 II priede numatytame 7 GAAB standarte, kurio pagrindinė skiltis vadinasi „Kraštovaizdis, būtiniausio lygio priežiūra“, kaip vienas iš reikalavimų ir standartų, kurių reikia laikytis, paminėtas kraštovaizdžio ypatumų išsaugojimas. Šio reglamento II priede nurodyti kraštovaizdžio ypatumai apima gyvatvoves, tvenkinius, griovius, medžių eiles grupėmis ar atskirai, laukų ribas ir terasas. Kadangi „kraštovaizdžio

ypatumų“ sąvoka nėra apibrėžta Reglamente Nr. 1306/2013, ją reikia aiškinti, kaip pažymėjo generalinė advokatė savo išvados 26 punkte, atsižvelgiant į jos įprastą reikšmę ir kontekstą, kuriame ji paprastai vartojama (šiuo klausimu žr. 2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *Horvath*, C-428/07, EU:C:2009:458, 34 punktą).

Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad siauras sąvokos „kraštovaizdžio ypatumai“ aiškinimas, neįtraukiant žmogaus veiklos rezultatų, prieštarautų valstybių narių turimai diskrecijai apibrėžti minimalius geros agrarinės ir aplinkosaugos žemės būklės reikalavimus, kaip numatyta šio reglamento 94 straipsnyje (šiuo klausimu žr. 2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *Horvath*, C-428/07, EU:C:2009:458, 37 punktą). Šiuo aspektu Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad kraštovaizdžio ypatumai yra fiziniai aplinkos komponentai ir kad reikalavimai išsaugoti šiuos ypatumus turi prisidėti prie jų, kaip fizinių komponentų, apsaugos (2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *Horvath*, C-428/07, EU:C:2009:458, 41 punktas). Akmenimis pažymėtų kapų išsaugojimas padeda apsaugoti valstybės narės kultūrinio ir istorinio paveldo elementus.

(žr. 41, 43–47 punktus, rezoliucinės dalies 1 punktą)

2. Reglamento Nr. 1306/2013 72 straipsnio 1 dalies a punktas, 91 straipsnio 1 ir 2 dalys, 93 straipsnio 1 dalis ir 94 straipsnis, taip pat 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1307/2013, kuriuo nustatomos pagal bendros žemės ūkio politikos paramos sistemas ūkininkams skiriamų tiesioginių išmokų taisyklės ir panaikinami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 637/2008 ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 73/2009, 4 straipsnio 1 dalies b, c ir e punktai turi būti aiškinami taip, kad Reglamente Nr. 1306/2013 numatytų geros agrarinės ir aplinkosaugos žemės būklės reikalavimų turi būti laikomasi visoje žemės ūkio valdoje, o ne tik žemės ūkio paskirties plote, už kurį konkrečiai buvo prašoma išmokos.

Iš tiesų, viena vertus, remiantis šio reglamento 54 konstatuojamąja dalimi iš šių taisyklių kylantis reikalavimai turi būti susiję su žemės ūkio veikla arba žemės ūkio valdos plotais, o tai reiškia pareigą laikytis minėtų taisyklių taip pat žemėje, kuri nenaudojama žemės ūkio gamybos tikslais, kaip tai numatyta minėto reglamento 94 straipsnyje. Kita vertus, jei už minėtų taisyklių nesilaikymą būtų baudžiama tik jeigu toks nesilaikymas būtų susijęs su žemės ūkio paskirties plotu, už kurį pagalbos nebuvo prašoma, kiltų pavojus, kad ūkininkai gali apeiti kompleksinės paramos taisykles. Kaip išvados 58 punkte pažymėjo generalinė advokatė, tam pakaktų, kad pirmaisiais metais ūkininkas į savo paraišką paramai gauti neįtrauktų žemės ūkio paskirties ploto, kuriame yra jo veiklai nepatogus kraštovaizdžio ypatumas; šį ypatumą jis galėtų perkelti arba nugriauti, o kitais metais įtraukti šį plotą į savo paraišką paramai gauti, negaudamas jokios administracinės nuobaudos.

(žr. 53–55 punktus, rezoliucinės dalies 2 punktą)